



# KLAU? TUKAS

## PAŽINIMO RAKTAS YRA KLAUSTUKAS

NEPRIKLAUSOMAS TRAKŲ VYTAUTO DIDŽIOJO GIMNAZIJOS LAIKRAŠTIS



Kaina 1 Lt



Nr. 64 (76)



2013-10-24

# Redakcijos žodis



Rodos, tik vakar nekantraudami laukėme Rugsėjo 1-osios, o štai – jau lapkritis už durų. Pamažu išimename savų penktokų veidus, o ir jie rečiau pasiklysta, jau pažįsta savo auklėtojus ir mokytojus, jau žino, kad gimnazija turi laikraštį, ir net ruošiasi jame prisistatyti.

Rodos, kiekvieną rytą tuo pačiu keliu einu į mokyklą, o vis tik šiameis ypatingas: po kojomis – storas geltonų lapų kilimas, viskas taip sava ir miela. Prasiveria mokyklos durys ir sudirpina širdį keistas, bet malonus jausmas – mano mokykla. Čia virte verda gyvenimas. Praleikia pamokos, būreliai, Europos kalbų diena, konferencijos, ekskursijos, repetacijos... Aure – atskriejo taip ilgai laukta Mokytojų diena. Mes, abiturientai, o ir kiti mokiniai, labai laukėme šios šventės, nes tądien – savivalda. Dvyliktokai, gimnazijos šeiminkai, kelias dienas ruošėsi galbūt vienintelei gyvenime savo pamokai. Vis dėlto smagu stovėti prieš nuščiudusią klasę, aiškinti, klausyti, žaisti... Taip pasireiškia tikrasis kūrybiškumas. O dienai baigiantis, pavargę, bet laimingi, skubėjome į namus iš tikro darbo. Gaila, kad tik šiameis tinkamai išmokome vertinti tikrai ne žiedlapiais klotą mokytojo darbo kelią.

Su reikalais į mokyklą užsukęs žmogus nustemba: pilni vaikų koridoriai, skardus juokas ir šurmulyš, visi skuba, juda. Stai ga – skambutis. Jis pakeičia vaizdus ir garsus. Ausyse – spengianti tylą. Eidama tuščiais koridoriais esu pajautusi – lyg kažkas stebi, kažkas rūpinasi, nori padėti... Gal tai Vytauto Didžiojo, gal protėvių, gal

tėvų ir mokytojų rūpestis saugo, skalina atsakomybę, gerumą?

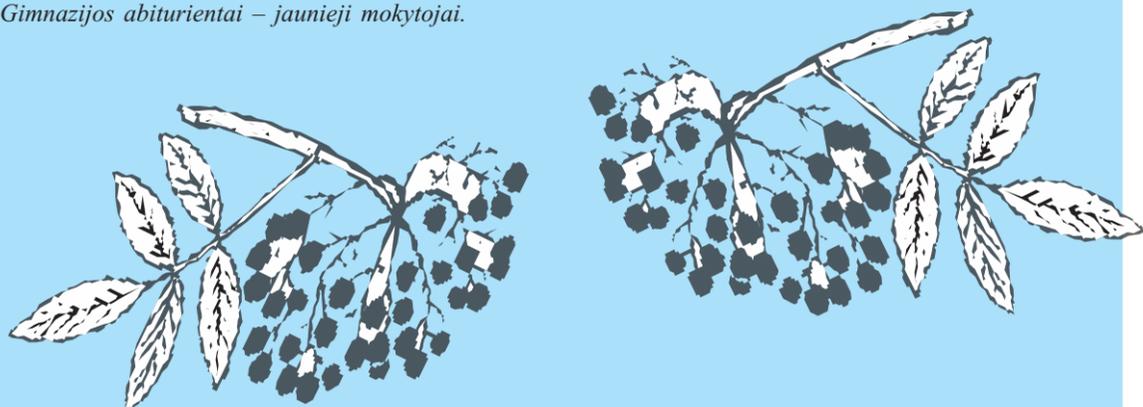
Ypatingas mūsų kelias, mūsų mokykla, mūsų laikas. Tiek daug svarbių minėjimų, renginių! Reikšmingiausios viso pasaulio sukaktys: 300-osios filosofo Deniso Diderot gimimo metinės, 50-osios rašytojo Hermano Hesės mirties, 100-osios rašytojo Alberto Kamiu, 200-osios kompozitorių Džiuzepės Verdžio ir Richardo Vagnerio bei danų filosofo Sioreno Kierkegardo gimimo metinės, 50-osios Martino Liuterio Kingo garsiosios kalbos „Aš turiu svajonę“ metinės, 100-osios išradėjo ir inžinieriaus Rudolfo Dieselio mirties metinės, 150-osios pasaulyje pripažintos aktorių rengimo autoriaus Konstantino Stanislavskio gimimo metinės. Šalia šių asmenybių UNESCO minimų sukakčių kalendoriuje – lietuvių literatūros tyrinėtojos, pedagogės Meilės Lukšienės vardas. Dar suskubsime paminėti garbingą M. Lukšienės 100-meilį, dar laukia Tarmių metams skirta savaitė.

Visko mūsų gimnazijoje, kaip ir kiekvienoje didelėje šeimoje, pasitaiko: pakilimų ir nuosmukių, tingniavimo ir prasmingo darbo, kartais net kandžių replikų ar piktų žvilgsnių. Svarbiausia – neprarasti optimizmo ir šypsenos. Šypsena turėtų tapti grandinine reakcija. Šaltą lietėnį rudens rytą šypnelkime sutiktam kaimynui, jis nusišypsos bendradarbiui, tas šypsenomis apdalins savo vaikus, o vaikai – draugus ir mokytojus. Šypsokimės, ir nemėgstama veikla taps malonesnė, rimtuolis ar paniurėlis – linksmu žmogumi, o dienos – šventėmis.

Beata Rajeckaitė, 4c



Gimnazijos abiturientai – jaunieji mokytojai.



Stebėkime, ar auga pupa.

# Jaunujų literatų kūryba



Lietuvos Didysis kunigaikštis Kęstutis, Vytauto tėvas, pažino, be abejo, dar tokių žmonių, kurie iš savo patyrimo galėjo daug papasakoti apie karalių Mindaugą, įkūrusį (suvienijusį) Lietuvos valstybę. Labai jaunutė buvo toji valstybė, labai netoli Vytautas buvo nuo jos užuomazgos. Kai Vytautas 1350 metais gimė, Lietuva turėjo ne kiek daugiau kaip vieną šimtmetį amžiaus.

Vytauto jaunystės metai sutampa su svarbiu mūsų valstybės istorijos periodu. Būsimasis valdovas augo karų audrų ir laimėjimų laikais, išmoko įžvalgiai žiūrėti į politiką ir pagaliau pats vadovauti. Tam reikalui jis negalėjo gauti geresnių mokytojų ir auklėtojų už tėvą Kęstutį ir dėdę Algirdą. Jie abu Gedimino sūnūs.

Vytautas savo jaunystę praleido Trakuose, stebėjo, kaip skirtingo būdo broliai skirtingai vedė taikią politiką, į kurios pagrindų gelmes ir tikslus įtraukė sūnų, kai tik jis suvyriškėjo. Tėvo ir dėdės pamokas Vytautas puikiai išmoko. (Pagal J.Pficnerio knygą "Didysis Lietuvos kunigaikštis Vytautas kaip politikas").

Didžiojamės, kad mokomės ir dirbame Vytauto Didžiojo gimnazijoje, prisimename Jį ne tik spalio 27-ąją (mirties metinių proga) minėdami savo gimnazijos vardadienį. Vytautą Didįjį prisimename kasdien.

## Vytautas Didysis - pavyzdys kiekvienam

Turbūt daugumai mokinių pirmoji mintis, šaunanti į galvą atsikėlus ryte: "Vėl į mokyklą...". Bet ar kas pagalvoja apie patį paros metą kaip apie didingą dienos pradžią? Be to, keliaujame ne į kokią kitą vietą, o į Vytauto Didžiojo gimnaziją.

Pats Vytautas nei ryte, nei vakare, nei namuose, nei kelionėje savo pareigų neužmiršdavo. Ar klausydamas žmonių skundų ir prašymų, ar duodamas patarimus ir atsakydamas į klausimus - visada vadovavosi teisybe. Žinoma, ir jis, jei rasdavo laiko, leisdavo jį pramogoms: medžioklei, šachmatams. Bet viską darė su saiku, nepasiduodavo pagundoms. Laikė neprotingu tokį monarchą, kuris dėl pramogų mesdavo šalin valstybės reikalus, todėl pats buvo puikus valdovas, nusipelnęs savo vardo. Jis - vienintelis kunigaikštis, turintis Didžiojo vardą, kurį pelnė dėl kryžiuočių ordino sutriuškinimo Žalgirio mūšyje ir Lietuvos įtakos slavų žemėse įtvirtinimo. Norint pasiekti tokių rezultatų, Vytautui neužteko vien griežtumo, aštraus proto, stiprios valios. Pats valdovas yra pasakęs: "Gerumu ir pikčiausią žvėrį prijaukinsi". Tad nepamiršo jis gerumo, juk tai vienintelis drabužis, kuris niekada nenutriūšta. Net pats Smolensko metropolijos raštininkas Timofėjus savo "Pagyrimuose Vytautui" lygino jį su neišsenkančia ir visus pagirdančia upe, o jo išmintį - su jūra. Kunigaikštis nebuvo išpuikęs ir apskritai girtis nemėgo. Nors pats žemo ūgio, liesas, turėjo kilnią ir taurią dvasią, todėl ir buvo visų ir visada pastebimas ir gerbiamas.

Tad kai po rudens atostogų bus sunku keltis į mokyklą, prisiminkime Vytautą Didįjį. Nesivadovaukime šovinizmo principais, nes matomi tapsime ne dėl to, kad garsiai rėksime, ne dėl ūgio ar užimamų pareigų, bet tik dėl to, kaip mąstysime ir kaip parodysime save darbuose. Pradėkime rytą didingaitokia bus ir visa diena.

Tatjana Seredocha, 4c



Piešinys "Vytautas Didysis".

## Kokie turėtume būti ?

Nuo pat kūdikystės dienų tėvai, seneliai ir visi kiti vyresni žmonės mus moko būti gerais, geranoriškai verčia būti sąžiningais, niekada nemeluojančiais, besidalinančiais su kitais saldainiais ir pozityviomis mintimis. Tačiau, besimokant Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijoje, išskyla klausimas, kokie turėtume būti mokiniai ir mokytojai, kad Vytautas Didysis, gimnazijos globėjas, drįstu teigti: "Taip... Ši žmogų man gera matyti savo gimnazijos bendruomenėje". Taigi, koks buvo Vytautas ir kokie esame mes?

Paveikluose Vytautą esame įpratę matyti rimtą ir rūstų. Tai galėtų reikšti, jog mes, mokiniai ir mokytojai, turėtume gimnaziją įsivaizduoti kaip rimties ir santarvės vietą, tačiau... Ar įmanoma gyventi be šypsenų? Ir vėl paradoksas: mokykla - ne cirkas. Čia juoktis visas pamokas negalime, antraip pavasarį, egzaminų metu, dvyliktokai nebežinos, ką daryti: ar ir toliau juoktis, ar smagų kvatojimą keisti karčiomis ašaromis. Manau, išeitis, kuri tiktų Vytautui ir patiktų mums, vytautukams, viena - rimtu veidu klausytis, ką kalba mokytojas, stengtis "pagriebti" įvairiais metodais suteikiamas žinias, tačiau tai daryti tik pamokų metu. Per pertraukas privalome leisti savo smegenims pailsėti, o kelios akimirkos prieš skambutį - žingeidžiai nusitei-

kę keliauti į kitą pamoką.

Švari sąžinė - lygus kelias į tikras žinias. Kiek kartų girdėta: "Ei, aš viską matau. Padėk telefoną į kuprinę"? Arba: "Tai ką, špargalkė (liet. paruoštukė) ?". Žmogus yra toks sutvėrimas, kuris, esant progai, visada pasinaudos galimybe pasiekti tikslą (mokykliniu atveju - dešimtuką) lengvesniu būdu. Tačiau ar mūsų Vytautas Didysis pritartų tokiam būdui? Greičiausiai ne. Juk žmogaus sąžinė yra vienas pagrindinių žmogiškumo matavimo vienetų. Kuo du tokie skirtingi dalykai, kaip sąžinė ir mokymasis, yra artimi? Šiuos žodžius gana lengva susieti. Jei savarankiškus darbus, patikrinimus ir kontrolinius rašysime paruoštukės padedami, gausime gerą pažymį, tačiau tas pažymys nueis perniek, nes jokie parašyti atsakymai, pavyzdžiui, istorinės datos ar biologijos sąvokos, neužsiliks mūsų galvose. Taigi, jei sąžiningai mokysimės, pasieksime daug kokybiškesnių rezultatų.

Mylėdamas savo gimtąją kalbą ir tėvynę, gali tikėtis drąsinančio Vytauto Didžiojo žvilgsnio. Per tūkstantį metų mūsų tauta patyrė begalę smūgių, bet, nepaisant to, niekada nepasidavė ir išsaugojo lietuviškumą ir Lietuvą. Todėl dabar, kai lietuvis drąsia koja žengia iš Lietuvos ir išsineša tautą vienijančią simbolį - kalbą, turime kaip įmanoma intensyviau

auginti savyje lietuviybės ir pagarbos tėvynei sėklą. Juk Vytautas buvo ne Amerikos, ne Rusijos, ne Australijos, o Lietuvos Didysis kunigaikštis. Jo darbas buvo Lietuva. Mūsų darbas - neteršti Vytauto atminimo. Kaip? Būdų yra daugybė: žargono atsisakymas, svarbiausių Lietuvai datų ir faktų išidėmėjimas, lietuvių literatūros skaitymas ir t.t. Vytautas mumis tikrai didžiulis, jei kalba ir tėvynė bus vieni iš tų dalykų, kurie jungs tiek mokinį su mokiniu, mokyklos bendruomenę su Trakais, tiek ir Trakus su Lietuva.

Taigi, būti paprastu paprastos mokyklos mokiniu - nieko sudėtingo. Būti Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos mokiniu - jau šis tas - reikia daugiau pasiaukojimo ir atsakomybės. Kad galėtume save vadinti tikrais Vytauto ipėdiniais, privalome į savo gimnaziją ir į tai, ką joje veikiame, žiūrėti kaip įmanoma rimčiau. Be to, dar turime nepamiršti sąžinės bei atsakomybės jausmų, kad čia praleistos sunkaus mokslo valandos atneštų vaisių. Ir kaipgi vytautiškumas be mums visiems taip gerai žinomos kalbos, kurią vartojame kiekvieną dieną gimnazijoje, ir be tėvynės, kurios vardan į gimnaziją ir einame? Juk mes, XXI a. karta, mokomės, kad garsintume Lietuvą. Ar mums pavyks būti tokiems, kokių iš mūsų tikisi? Pasi-stengti verta.

Daumantė Verseckaitė, 4c



Eimanto Drungilo piešinys "Trakų pilis".

NORIU PAŽINTI. NORIU SUPRASTI. NORIU ŽMOTI.

# Klasės draugas - čempionas

Irklavimas, kaip sporto šaka, atsirado Didžiojoje Britanijoje 1715 metais, Lietuvoje - XIX a. viduryje. Pasaulyje yra daug irkluotojų, tarp garsiausių Lietuvoje - Mindaugas Griškonis, Donata Vištartaitė ir Milda Valčiukaitė. Irkluotojų yra ir mūsų mokykloje, Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijoje: Viktorija Senkutė (12kl.), Julius Lesauskas (9kl.). Juos treniruoja Daina Mačiulienė. O Andrius Lapatiukas, kurį treniruoja Vladislavas Sokolinskis, mokosi mano klasėje (3b). Su juo susipažinau 8-oje. Iš pradžių bijojau užkalbinti, nes jis aukštas, iš pirmo žvilgsnio - santūrus. Pamačiusi, kaip jis bendrauja, supratau, kad mano nuomonė neteisinga. Andrius - vienas iš šmaikščiausių draugų, kokius turiu, visada sugeba pralinksminti. Įdomiausia su juo kalbėtis apie irklavimą. Andrius Lapatiukas pasiekęs nemažai pergalių. Su savo broliu Vytautu laimėjęs 12-ą ir 4-ą vietą pasaulio čempionate, 6-ą, 3-ią vietą Europos čempionate, 1-ą vietą Lietuvos čempionate. Individualiai Andrius taip pat yra laimėjęs 1-ą vietą Lietuvos čempionate, triskart Lietuvos jaunių čempionas ir vieną kar-

tą - suaugusiųjų. Tokių įspūdingų rezultatų ne kiekvienas gali pasiekti. „Įdomus vaikas. Noriu apie Andrių sužinoti daugiau!“ - taip sako aplinkiniai. Kaip žurnalistė, paprašiau, kad Andrius atsakytų į keletą klausimų.

## - Kada ir kodėl susidomėjai irklavimu?

Irklavimu susidomėjau visai atsitiktinai. Būdamas vienuolikos metų žaidžiau mokykloje krepšinį. Mane pamatė irklavimo treneris, pasikvietė pasikalbėti. Aš net nežinojau, kad yra tokia sporto šaka - akademinis irklavimas. Po poros dienų nuėjau į treniruotę, pabandžiau, pažiūrėjau, kaip ten viskas vyksta, ir nuo to laiko aktyviai sportuoju.

## - Kokių reikia savybių norint būti geru irkluoju?

Norint būti geru irkluoju reikia labai atsiduoti šiai sporto šakai, ypač negailėti laiko. Reikia būti stipraus charakterio žmogui, turėti valios.

## - Ar tau pavyksta išvengti traumų?

Irklavime traumas retos, visi irkluotojai stengiasi jų išvengti, dėl to treniruojasi, atlikdami įvairiausius pratimus. Nors šis sportas yra vienas iš sunkiausių. Aš darau labai daug tempimo pratimų

prieš treniruotę ir po jos.

## - Kiek treniruočių būna per savaitę? Kiek varžybų?

Treniruotės būna kiekvieną dieną. Kai einu į mokyklą, treniruojusi kartą per dieną, o savaitgaliais - po du. Varžybų labai daug, ypač vasarą, bet didžiausią dėmesį skiriame pasaulio ir Europos čempionatams.

## - Koks laimėjimas tau yra svarbiausias?

Svarbiausia pasaulio jaunių čempionate užimta ketvirtoji vieta ir iškovotas kelialapis į olimpinę žaidynes, kurios vyks 2014 metais, rugpjūčio mėnesį.

## - Apibūdink paskutines minutes prieš startą.

Prieš startą jaudinuosi ir bandau nusiraminti, susikaupti kaip niekada. Apgalvoju, kaip maždaug viską darysiu, ir tada - startas!

## - Ką galėtum patarti tiems, kurie norėtų užsiimti šiuo sportu?

Reikia labai daug treniruotis, aukoti laiką, ugdytis valią.

## - Kokie artimiausi tavo planai ir tikslai?

Dabar turim vieną pagrindinį tikslą - jaunių olimpiadą.

*Palinkėjau Andriui sėkmės, ištvermės, puikios sveikatos. Dar palinkėjime - laimės.*

*Dina Karlonaitė, 3b*

## RECENZIJA

Recenzija - atsiliepiamas, kritinis grožinio, mokslinio ar kitokio kūrinio, spektaklio, filmo, koncerto, parodos įvertinimas.

Įvadinėje dalyje nurodoma, koks ir kieno kūrinys recenzuojamas, kada jis išleistas, pastatytas.

Dėstymo dalyje analizuojama kūrinio pagrindinė idėja, forma, pažintinė, meninė vertė. Supažindinama su turiniu, išdėstomas savas požiūris (pagrindinė mintis) ir tą požiūrį pagrindžiantys faktai, pvz., citatos - argumentuojama. Kūrinys įvertinamas, apibūdinama kalba, stilius.

Baigiamojoje dalyje susumuojamos pasakytos mintys, padaromos išvados.

## "Altorių šešėly" Užutrakio dvare

Šių metų lapkričio 24 dieną, sekundienį, 14 valandą, nepaprastoje ir išskirtinėje vietoje - Užutrakio dvaro sodybos rūmuose vyko visų lauktas ir labai netikėtas dviejų dalių spektaklis "Altorių šešėly". Ši erdvė pasirinkta ne atsitiktinai. "Knygos teatras" vysto kultūros sklaidą regionuose, vaidinimui rinkdamiesi vietinius dvarus, vienuolynų ansamblius, kitas autentiškas erdves, kurios atspindi romano "Altorių šešėly" laikmetį bei parasykina spektaklio atmosferą.

Kadangi 2013 metais minimos vieno garsiausių lietuvių literatūros klasikų Vinco Mykolaičio-Putino 120-osios gimimo metinės, be to, sukanca 80 metų nuo jo žinomiausio, daugiausiai skaitytojų ir kritikų dėmesio sulaukusio kūrinio "Altorių šešėly" pasirodymo, į spektaklį Užutrakio dvare suplaukė pilna salė žiūrovų.

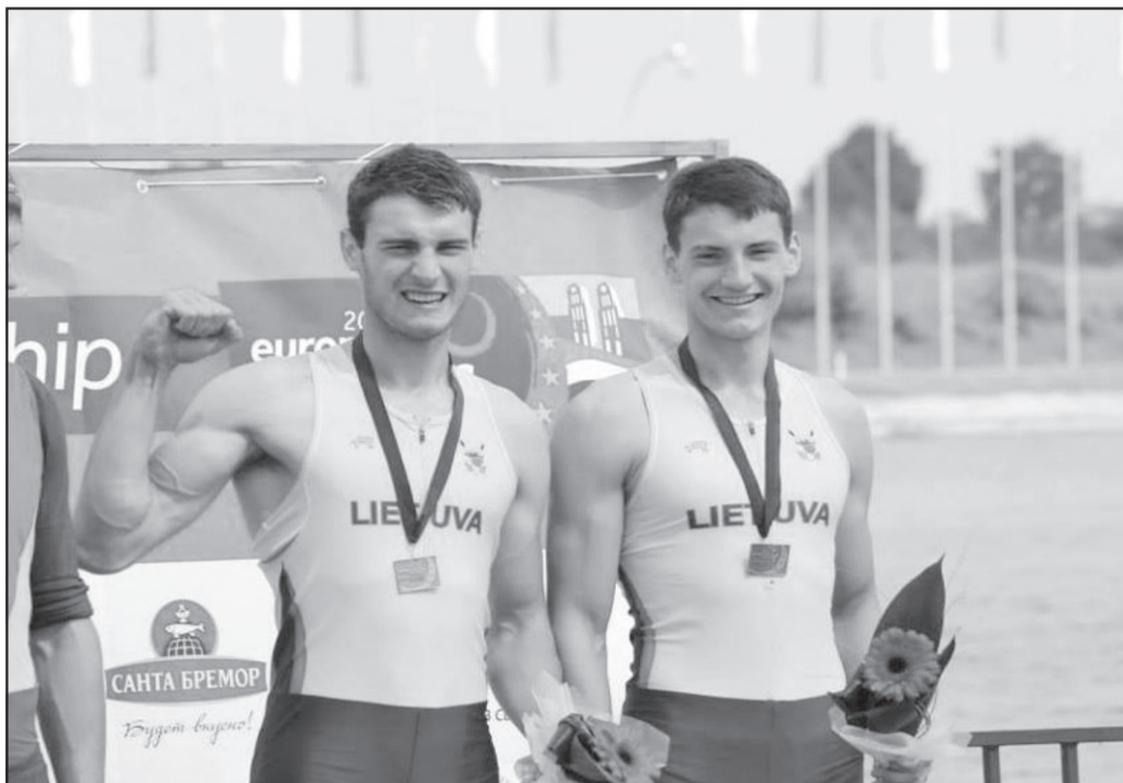
Įdomu, kad romano autorius, būdamas gyvas, draudė ekranizuoti ar inscenizuoti savo romaną, nes, jo nuomone, bet kokia ekranizacija ar inscenizacija gali sunaikinti romano subtilumą ir iš jo liks tik banali meilės istorija. "Knygos teatras" nusprendė nepaklusti autoriaus draudimui ir sukūrė dviejų dalių spektaklį pagal romano III dalį. Spektaklį įvertino ne tik žiūrovai -palankaus vertinimo jis sulaukė ir iš rašytojo giminaičių. Spektaklio režisierius Saulius Vosylis rado formą ir priemones, kaip atskleisti romano giliuosius klodus - psichologizmą, filosofinę plotmę, subtilių charakterių prieštarumą, kaip išlaikyti pagrindinę sužeto lini-

ją bei to laikmečio nuotaiką, kaip, nekeičiant kalbos manieros išsaugoti kūrinio kalbos turtingumą. Modernia teatro kalba aktoriai spektaklyje prabilo apie itin aktualią pagrindinę romano temą: skaudų, atkaklų gyvenimo prasmės, vertybių, savojo kelio ieškojimą per tikėjimo ir meilės, pareigos ir pašaukimo, sielos bei kūno konfliktus. Spektaklis atskleidė, kad pagrindinės V. Mykolaičio-Putino romano idėjos ir pamatiniai konfliktai ne tik nepaseno, bet šių dienų kontekste tapo net aštresni ir skaudesni.

Mano nuomone, "Altorių šešėly" inscenizacija buvo pateikta labai skoningai, aktoriai išsaugojo V. Mykolaičio-Putino kalbos grožį, savitumą. Auksės, Liucijos ir Liudo Vasario vaidmenis atliko profesionalūs Lietuvos kino ir teatro aktoriai Redita Dominaitytė, Viktorija Kuodytė ir Raimondas Paškevičius. Aktorių vaidyba buvo labai išraiškinga, kalba perteikė veikėjų emocijas, vidinius konfliktus. Subtilios ir minimalistinės dekoracijos leido žiūrovams įsijausti į spektaklį, dar labiau išryškino personažus ir profesionalų aktorių darbą.

Po spektaklio visi žiūrovai plojo atsistoje. Režisieriui Sauliui Vosyliui pavyko romaną "Altorių šešėly" pateikti skoningai, subtiliai ir originaliai, kad žiūrovams būtų įdomu. Susidomėjusiems siūlau šį spektaklį pažiūrėti lapkričio mėnesį (informacija - internete).

*Karolina Barkovskytė, 4a*



Andrius Lapatiukas su broliu Vytautu.



# NORIU PAŽINTI. NORIU SUPRASTI. NORIU ŽINOTI.

## 2013-IEJI - MEILĖS LUKŠIENĖS METAI

Iškili asmenybė, švietimo reformos pradininkė, mokslininkė, literatūrologė, edukologė, Lietuvos Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narė habilituota daktarė Meilė Lukšienė - Matjošaitytė gimė 1913 m. rugpjūčio 20 d. Taigi šiemet Daktarei būtų sukakę 100 metų. Formaliai neužėmusi svarbių postų valstybėje, ši nepaprasta moteris - kaip garbė ir sąžinė pėjo asmenybės brendimas savos, nacionalinio, kad asmuo pajėgus keisti save ir linkme.

Meilė Lukšienė - Lietuvos tautinės motiška, savarankiškai mąstanti, gimtąją kalbą žmogų aktualus ir šiandien. Suprantama, gal atrasti. Savo moksliniame darbe "Lietuvos švietimo istorija, ji kartu netiesiogiai blemas: "Konformizmas, tiksliau visiškai Stipresnės asmenybės arba palūžo, arba tais atvejais ieškodavo ir rasdavo savitose srityse". Pati M.Lukšienė sovietiniais

Meilė Lukšienė susijusi su XX a. pranos vyras buvo rašytojas Jonas Biliūnas. sio Matjošaičio. Be to, M.Lukšienės pusgimbutienė. Giminytės ryšiai iš dalies m. M.Lukšienė išleido monografiją "Joautorių S.Daukanto, L.Jucevičiaus raštų tinė ugdymo mintis Lietuvoje, XVIII a. atgavus Nepriklausomybę, Daktarė emė-

1989 m. Meilei Lukšienei buvo suteik- 1994 m. - įteiktas Gedimino 5-ojo laipsdino Komandoro didysis kryžius. 2004 J.A.Komenijaus medaliu už jos asmeninį timą kaip valstybės kūrimo pagrindą. Seinės metais. 2011 m. Paryžiuje UNESCO-Meilės Lukšienės 100-osios gimimo me- ir šiemet minimos UNESCO šalyse.

Meilės Lukšienės metų renginiai sėkmingai vyksta: prie namo Vilniuje, A.Mickevičiaus g. 19, kuriame Daktarė gyveno, atidengta atminimo lenta; įvyko tarptautinė mokslinė konferencija "Ugdymas kultūros ir žmogaus raidos kryžkelėse: Meilės Lukšienės pedagoginio palikimo išvalgos praeičiai, dabarčiai, ateičiai"; sukurtas dokumentinis edukacinis filmas; parengta kilnojamoji paroda "Švietimo istorikei ir reformos iniciatorei Meilei Lukšienei - 100". Parodą sudaro dešimt standų, apimančių Daktarės gyvenimą (1913-2009) ir įvairiapusę veiklą. Paroda kelias per Lietuvą, galbūt užsuks ir į Trakus.

Mūsų gimnazijoje iškilios asmenybės Meilės Lukšienės vardas tariamas pagarbiai, organizuojamas renginys, įvyksiantis lapkričio mėnesį, mokytojai rengia pranešimus konferencijai, vyksiančiai Rūdiškių gimnazijoje. Kad labiau susikalbėtume, suprastume vieni kitus, Daktarės idėjos sugrįžta į mūsų kasdienybę, į kiekvieną pamoką.



*Birutė Paltanavičienė, lietuvių kalbos mokytoja*

kyklos idėjos autorė. Jos siekis ugdyti pilieba, papročius ir Tėvynės istoriją gerbiantį kad M.Lukšienės idėjas Lietuva turi gairinti, tuvos mokykla. XIX a. I pusė", tyrinédama svarstė aktualias savojo meto moralines praprisitaikymas, pakeliamas tik vidutinybėms. ėjo į amžinus konfliktus su aplinka, arba reraiškos būdų mokslo, liaudies švietimo ir kilaikais pasirinko konflikto su aplinka kelią. džios lietuvių inteligentija. Pirmasis jos moti-Po šio mirties motina Julija ištekėjo už Staseserė - pasaulinio garso archeologė Marija paaiškina mokslinių interesų kryptį - 1956 no Biliūno kūryba", parengė spaudai XIX a. rinkinius. Svarbus jos veikalas - "Demokratantroji pusė - XIX a. pirmoji pusė". Lietuvai si kurti Tautinės mokyklos koncepciją. tas nusipelnusios mokslo veikėjos vardas, nio ordinas, 2003 m. - Vytauto Didžiojo orm. M.Lukšienė apdovanota UNESCO indėlių moksliskai ir praktiskai įtvirtinant švie- mas 2013-uosius paskelbė Meilės Lukšie- CO generalinėje konferencijoje habil. dr. tinės įtrauktos į minimų sukakčių kalendorių

## Susipažinkime

**Naujieji mokslo metai į mūsų gimnaziją pašaukė naujų mokytojų. Juozas Kavaliauskas moko informatikos, aktorius Mantas Cegelskas - teatro studijos vadovas.**

**"Klaustuko" klausimai Juozui Kavaliauskui**

1. Kiek metų dirbate pedagoginį darbą?

Mokytojas esu jau penkiolikti metai. Iš jų šešerius dirbau mokykloje, aštuonerius-kolegijose.

2. Kuo skiriasi mūsų mokykla ir mūsų mokiniai nuo mokyklos, kurioje dirbate?

Mokykloje dirbau prieš dešimt metų, tai palyginti jas sunku, manau, kad visos mokyklos labai pasikeitė.

3. Kokių naujovių atnešate? Kokių turite planų?

Man atrodo kad šiais laikais labiausiai trūksta būtent garbės

supratimo, kuri pakeitė nuostata - elgiuosi kaip man naudinau.

4. Kada supratote, kas yra gyvenimas?

Suprasti, kas yra gyvenimas, man atrodo, reik viso gyvenimo:) Aš galvoju, kad žmogus keičiasi, keičiasi aplinka ir tas supratimas niekada nebūna galutinis.

5. Labiausiai patikusios knygos?

Vaikystėje skaičiau Ž. Vėrną, Dž. Londoną. Jaunystėje mėgau E.Hemingvėjaus, E.M. Remarko knygas, vėliau patiko F.Dostojevskis. Perskaičiau praktiskai viską, kas šių rašytojų buvo

išleista lietuviškai. Iš lietuvių rašytojų patiko S. Geda, S. Parulskis, J. Erlickas. Paskutiniu metu skaitau specialybės literatūrą, o grožio ir idėjų ten mažai.

**"Klaustuko" klausimai Mantui Cegelskui**

1. Ar teko anksčiau dirbti pedagoginį darbą? Jei taip, kiek metų?

Turbūt niekas negalėjo įsivaizduoti, jog aš kada nors ką nors mokysiu...

Bet Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje aktorinio meistriškumo studijose turėjau gerus dėstytojus, gal jų dėmesys ir betarpiškas bendravimas, o gal ir mano močiutės ir senelio-mokytojų- genai paskatino domėtis mokymu, bendravimu su vaikais ir jaunimu.

Jau kelerius paskutinius metus vedu komandos formavimo seminarus, dalyvauju projektuo-

se "Veiklus jaunimas", "Drąsin-kime ateitį", "Kūrybinės partnerystės". Be to, nuo šių mokslo metų įkūriau teatro studiją vaikams ir jaunimui "Teatroforma", kurioje dirbu teatro pedagogu.

4. Koks pirmas išpūdis apie mūsų gimnaziją?

Manęs neįleido į valgyklą pavalgyti...:) Bet, tiesą pasakius, į darbą šioje gimnazijoje žiūriu kaip į malonų iššūkį ir tikiuosi sutikti daug puikių, įkvepiančių žmonių.

5. Koks labiausiai įsiminęs epizodas iš mokyklinių metų?

Mano klasės auklėtoja - Gražina Zdanavičienė! Tai, be jokios abejonės, pats šilčiausias ir labiausiai manimi tikėjęs mokytojas.

O šiaip prisiminimai dvejopi, po dešimties metų pamiršti nusivylimus, nesutarimus ir prisimeni laiką mokykloje kaip vieną labai trumpą akimirką. O apie įsimintiniausią įvykį papa-

sakosiu tik mokiniams:

6. Kokių naujovių atnešate? Kokių turite planų?

Ateinu dirbti į gimnaziją ne tik kaip teatro pedagogas, bet, visų pirma, kaip aktorius. Būtent tai mano darbo specifika daro išskirtinę, nes darbe su vaikais ir jaunimu naudoju ne tik įprastą teatro pedagogų aktorines technikas, bet ir, žinoma, asmeninę aktoriaus patirtį, ir tai leidžia "priesti" prie kiekvieno moksleivio kūrybiškumo kertelės, padėti jiems atsikratyti kompleksų, baimių ir įgyti pasitikėjimo kurti.

7. Kas, Jūsų nuomone, yra gyvenimas?

Tai lyg stiprus espresso kavos puodelis, kai jo išgeri - atsibundi.

Dėkojame už atsakymus. Lai džiaugsmas ir šiltas jaudulys vainikuoja kiekvieną Jūsų dieną, kiekvieną Jūsų darbą, kiekvieną kūrybos akimirką.

# Mūsų dienos - kaip šventė

## Mokytojų diena Vytautukų kaime



*Laukuos artojai sėja brandų grūdą,  
Kad geras derlius džugintų visus.  
Ir tu, o Mokytojau, tokio būdo-  
Į tą laukų artoją panašus.*

*Jaunon širdin tu sėji protą, gėrį,  
Ją nuo audrų ir sugai, ir gini.  
Priimki šiandien rudeninę gėlę  
Ir ačiū, kad dėl mūsų gyveni.*

Prieš tarptautinę mokytojų dieną ne vien gėlėmis savo mokytojus sveikino Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos abiturientai: išpuošė mokyklą, vedė pamokas, rengė programą. Kiekvienas dvyliktokas gavo paragauti kasdieninės mokytojų duonos. Mokiniai tądien užsiiminėjo įvairia veikla: žaidė žaidimus, sprendė testus, diskutavo, netgi gavo pažymių!

Nuo pat ryto abiturientai stebino mokytojus. Buvo papuoštas kiekvienas mokyklos kampelis, apgalvota kiekviena dekoracija. Kadangi šventė buvo teminė, mokykla pavirto tikru Vytautukų kaimu. Vos peržengus gimnazijos slenkstį, jau kvepėjo šviežia duona ir šienu. Mokytojų kambaryje laukė didžiulis vaisių stalas: kaimiški sūriai, obuolienė, lašiniai ir sultys. Tokioje aplinkoje atsipalaiduotų bet kuris! Ir gimnazijos mokytojai, mūsų nuomone, pailsėjo.

Pirmojo gimnazijos aukšto tema buvo „Svajonės“. Čia mokytojai rašė savo svajones ant lėktuvėlių ir skraidino jas iki pat „dangaus“. Pačios gražiausios buvo skaitomos renginio aktų salėje metu. Antras aukštas virto tikra iškylos vieta, čia mokytojai buvo vaišinami ant laužo keptomis dešrelėmis, iš daržo atneštomis daržovėmis. Trečias aukštas - SPA centras, čia norintys galėjo mėgautis galvos masažais, ramia aplinka. Na o ketvirtame aukšte stovėjo kuo tikriausia stovyklavietė, čia mokytojai galėjo ilsėtis prie laužo, palapinėje.

Vidudienį šventės centru tapo gimnazijos aktų salė. Koncerto pradžioje mokytojams dainą padovanojo Anos Gurskos vadovaujamas penktokų choras. Garsiąją V.Šiškauskos dainą apie Lietuvos kaimų tradicijas iš širdies „plėšė“ abiturientai. Linksmybėms, rodos, nebus galo! Burtų keliu iš „laimės skrybėlės“ buvo ištraukti mokytojų vardai. „Laimingieji“ scenoje vykdė įvairiausias užduoteles: valgė ant siūlo pakabintą obuoliuką, skuto slidžius obuolius, užrištom akim sėdėjo ant įvairių daiktų, atsakinėjo į pateiktus suktus klausimus. Pirmųjų vietų laimėtojai galėjo skanauti naminės uogienės, kompoto, džemo!

Savivaldos diena - staigmenų metas. Scenoje visus maloniai nustebino mokytojų staigmena – tautiniai šokiai. Iki ašarų sujaudino mokytojų atliekamas romansas. O kai dvyliktokai į sceną šokio ritmu žengė su didžiulėmis kaukėmis - mokytojų veidais, pabiro juoko ašaros.

Visą dieną mokyklos koridoriais skambėjo juokas, mokytojai buvo apdovanoti didžiule meile, dėmesiu.

Mielieji mūsų Mokytojai, dar kartą dėkojame, kad pasirinkote šią prasmingą profesiją, linkime ištvermės nelengvoje kasdienybėje.

*Laura Tadarovskytė, 4c.*



*Monika pamokoje.*

*Savivaldos dienos administracija.*

*Pamoką veda Beata ir Daumantė.*



*Šokėjėlės - gimnazijos mokytojos*



*Mokytojos savo šventėje.*



*Smagiausias numeris*

# Mūsų dienos - kaip šventė



## "Laiškai Sofijai" - ne tik meilės istorija

Rugsėjo 12 dienos popietę, kuomet, rodos, po pamokų būčiau galėjusi džiaugtis saulės spinduliais, dvyliktos ir vienuoliktos klasės mokiniai su lietuvių kalbos mokytoja Birute Paltanavičiene sulipome į geltonąjį autobusiuką ir riedėjome į Vilnių, į "Vingio" kino teatrą. Bilietais buvo pasirūpinta anksčiau, tad, pasiekę savo tikslą, galėjome iškart keliauti į kino salę ir užsiimti vietas.

Salėje šurmuliavo mokiniai, nes dailininkas ir kompozitorius Mikalojus Konstantinas Čiurlionis - programinis autorius ne tik per dailės, bet ir per literatūros pamokas. Lietuvių kultūros istorijai svarbus ir rašytinis Čiurlionio kūrybos palikimas - jo laiškai, užrašai, straipsniai apie muziką ir dailę, keli nedidelės apimties literatūrinės kūrybos bandymai. Žymiausias XX a. lietuvių menininkui buvo artima modernistų propaguota "menų sintezės" idėja. Muzika Čiurlioniui teikė paskatą tapybai, stiprino fantazijos polėkį. Savo laiškuose kalbėdamas apie lietuvių liaudies dainas rašė, kad jų monotonija "panaši į amžiną jūros bangų judėjimą, ir girdi tarytum religišką ilgėjimąsi ir tylų nežemišką nuliūdimą".

"Laiškai Sofijai" - tai trimis "Sudabrinėmis gervėmis" įvertintas britų režisieriaus Roberto Mullano sukurta filmas, paremtas jo paties interpretacijomis apie Mikalojaus Konstantino Čiurlionio gyvenimą, kūrybą, meilę. Pagrindinio veikėjo vaidmenį atliko pianistas Rokas Zubovas - Čiurlionio proanūkis. Matyt, neveltui man ir daugumai jis pasirodė be galo panašus į talentingąjį mūsų tautos genijų. Jį užbūrusią moterį Sofiją Kymantaitę įkūnijo aktorė Marija Korenkaitė. Siužete jauna, žavi, atkakli moteris sujaukia

menišką Mikalojaus Konstantino sielą. Šis gyvenimo periodas jam nepaprastai turiningas - jis tapo paveikslų ciklą, kuria simfoniją ir nuolat rašo laiškus Sofijai. Realiame gyvenime jie susitinka 1907 metais Gabriėliaus Lansbergio - Žemkalnio "Blindos" generalinėje repeticijoje ir, regis, iš pirmo žvilgsnio įsimyli vienas kitą, 1911 metais susituokia. Tačiau įtemptas kūrybinis darbas, nuolatiniai nepritekliai, rūpesčiai dėl šeimos palaužia Čiurlionio sveikatą - 1910 metų vasarį paguldomas į sanatoriją, 1911 metais palieka jauną mylimą žmoną ir ką tik gimusią dukrytę Danutę, kurios nespėjo pamatyti. Sofija ištikima mylimajam, viena užaugina dukrą.

Materialiai skurdus, tačiau dvasiškai turtingas Čiurlionio gyvenimas puikiai atsispindėjo didžiajame ekrane. Pakilę iš savo kėdžių ir išniūrę iš tamsoje paskendusios salės, galėjome pamatyti vieni kitų veidus, kurie atskleidė filmo paliktą įspūdį. Vieni buvo susimąstę, kiti net ir ašarą pralieję, susižavėję. Abejingų nebuvo. Šiek tiek kritikos pažėrėme be ugnelės vaidinusiai M. Korenkaitėi, pastebėjome jos kalbos klaidų.

Mikalojaus Konstantino Čiurlionio tarptautinis pripažinimas - ilgas procesas, kuris beveik vyksta ir šandien. "Laiškai Sofijai" parodo ne tik taurią pasiaukojamą dviejų žmonių meilę, bet ir lietuvių genijaus pripažinimą. Filmą - puiki proga pažinti ir patį dailininką, kompozitorių, siekusių įminti būtis paslaptis: visatos valdovo, kosmoso ir pasaulio atsiradimo, žmogaus gyvenimo kelio. Mums, mokiniams, ši edukacinė išvyka ypač naudinga, ne vieną paskatinusi apmąstyti savo paskirtį laike, sutvirtinusi tautiškumo jausmą.

*Tatjana Seredocha, 4c*

Viskas, ko žmogui reikia, - apsigyventi, pavalgyti ir turėti vietą, kur pernaktoti. Tačiau kai šie pagrindiniai poreikiai yra patenkinti, žmogus pajunta pažinimo alkį. Jis nori patirti nepatirto, pamatyti nematyto. Tokį alkį pajuto ir mūsų mokyklos 7a, 7b, 8c, 1b, 2d, 2c klasių mokiniai. O išmintingosios mokytojos L. Krinickienė, V. Kalvaitienė, S. Valentienė ir J. Misiūrienė žinojo, kaip jį numalšinti. Todėl vėlu spalio 10 d. vakarą grupė pažinimo ištroškusių mokinių autobusu patraukė Lenkijos link.

Po ilgos ir varginančios, bet

## Lenkija iš arčiau

linksomos kelionės pavargę, tačiau nepraradę ryžto, aplankėme Krokuvą bei išpūdinguosius Vavelio rūmus. Vavelio rūmai - buvusi Lenkijos karalių rezidencija, tai pilis ir katedra, išsikūrę ant vienos kalvos. Dabar pilyje veikia muziejus, kuriame mes pasisėmėme žinių. Krokuvą išimtinio grožio miestas. Tai trečias pagal dydį Lenkijos miestas - pramonės, mokslo ir kultūros centras.

Gavę progą naktį pailsėti viešbutyje (kas išsėjosi, o kas koridoriais lakstydami sportavo) pasikrovėme jėgų ir keliavome į druskos kasyklas. Vėličkos druskos ka-

syklos - vienos seniausių Europoje. Jos tęsiasi apie 300 kilometrų, o gylis siekia 327 metrus. Net 10 minučių leidomės į trečio lygio šachtas. Tačiau mūsų ekskursija apėmė tik mažą dalelę viso to neaprėpiamo dydžio. Bet nei rūmai, nei druskos nenumalšino mūsų alkio, tik dar labiau jį sustiprino, todėl nekantriai laukiame kitų kelionių. Nes, kaip sakė O. Vaildas, "Pasaulis - knyga, o tas, kuris nekeliauja, skaito tik pirmą knygos puslapį".

*Taip pat po Lenkiją keliavusi 1b klasės mokinė Jonė Nortkutė*



*Mokiniai Lenkijoje.*

## Su kalba - į Europą!



Rugsėjo 24-26 dienomis mūsų gimnazijoje vyko kalbų savaitė, skirta Europos kalbų dienai. Mokiniai parodė savo pasirinktos mokytojos kalbos grožį, tos šalies tautinius drabužius ir simboliką. Šventinės savaitės metu siekta paskatinti kalbų mokymosi įvairovę, ugdyti pagarbą visoms mūsų mokykloje dėstomoms kalboms. Tą savaitę mokykloje buvo ypač įdomu, todėl daugelis mokinių ilgai nepamirš patirto džiaugsmo ir išpūdingų.

Rugsėjo 24 dieną - antradienį - rusų kalbą dėstančios mokytojos pristatė rusų tautinius drabužius. Taip pasipuošusios jos vaikščiojo mokyklos koridoriais, su mokiniais kalbėjosi rusiškai, teiravosi kaip jiems sekasi. Ant kabinetų durų buvo iškabinti plakatai su rusiškais frazėmis: "Labas", "Kaip sekasi?", "Ačiū!", "Viso gero!", "Iki pasimatymo!". Mokytojos T. Mickonienė, E. Lavrinovič ir E. Verbickaitė su mokiniais žaidė judrius rusiškus žaidimus, sprendė kryžiažodžius. Sma-

gu buvo pamatyti puošnius rusų tautinius drabužius, pabendrauti rusiškai, žaisti.

Rugsėjo 25 dienos renginiai atskleidė prancūzų kalbos grožį. Mokinės Irma Greimaitė ir Vaiva Sadauskaitė, apsirengusios prancūzų tautiniais drabužiais, pasitiko iš ryto į mokyklą atėjusius mokinius bei mokytojus, su visais sveikinusi prancūziškai. Mokytojos J. Degutienė ir D. Budorina suorganizavo koncertą "Dainuojame prancūziškai", kuriame pasirodė visi mokiniai, besimokantys prancūzų kalbos. Dainos skambėjo per pertraukas antro aukšto fojė. Šeštokai dainavo "Ballade des chiffres" (Baladė apie skaičius), septintokai - prancūzų liaudies dainų popuri, vyresniųjų klasių "mišrusis choras" - dainą "Bravo, Monsieur le Monde" ("Valio, pasauli!"). Dainą "Je veux" solo dainavo devintokė Klaudija Svečiulytė. Foje buvo išpuošta Prancūzijos vėliavos spalvų burbulais, puikavosi šalies simbolis - Eifelio bokštas, o laiptinėje plazdėjo ma-

žos vėliavos spalvų širdelės. Prancūziškai buvo išsėgę tokias pat širdelės - taip rodė meilę prancūzų kalbai. Mokiniai tikrai nuoširdžiai ruošėsi šiai dienai ir tai mes, gimnazijos bendruomenės nariai, pastebėjome. Linksmai, žaismingai prabėgo trečiadienis.

Rugsėjo 26 - anglų kalbos diena. Tą dieną mokytojos A. Valančiauskienė ir A. Vaivadaite surengė viktoriną. Ketvirtame gimnazijos aukšte buvo įrengta mini "Britanijos ambasada" (idėja mokytojos D. Valiukonienės). Viktorinos dalyviai turėjo ištraukti lapelį su klausimu, o atsakę gavo prizus - anglišką komiksų knygelę arba knygą "Tavo žvilgsnis". Mokiniais viktorina patiko, todėl dalyvių buvo labai daug. Be to, mokytoja J. Budvydienė paruošė spalvingą stendą anglų kalba.

Rugsėjo 27 - vokiečių kalbos diena "Pažinkime Vokietiją" (organizavo mokytojos O. Toločkaitė ir S. Kaušinytė). Šventėje buvo or-

ganizuota trisdešimties klausimų viktorina, kurios metu patikrintos mokinių žinios apie Vokietiją. Šeštokai, septintokai ir aštuntokai dainavo dainas "Guten Tag" ir "Tanzlied".

Dėkojame mokytojoms, suorganizavusios šį renginį, taip pat mo-

kiniams, kurie jame dalyvavo. Ačiū Jums už galimybę susipažinti su kalbų lobynu, šalių tautiniais rūbais, kultūra, gražiausiomis dainomis ir tradicijomis. Po šios savaitės dažnas susimąstė, jog tik kalbų mokėjimas leidžia drąsiai keliauti į Europą.

*Karina Januškevičiūtė, 1d*



*Prancūzų kalbos diena.*

# NORU PAŽINTI. NORU SUPRASTI. NORU ŽMOTI.

Neseniai Panevėžyje pagrobto, išprievartautos ir automobilyje sudėgintos septyniolikmetės Panevėžio rajono gyventojos istorija kiekvienam iš mūsų kelia begalę klausimų ir abejonių. Tai įvykis, kuris pasiekė žiaurumo viršūnę ir paskatino imtis veiksmų. Nelikome nuošalyje ir mes, Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos mokiniai. Gimnazijos laikraštis "Klaustukas" surengė spaudos konferenciją - tikėjomės atsakymų į iškilusius klausimus. Rugsėjo 26 d. vykusios spaudos konferencijos tema "Kaip sustabdyti žiaurumą". Į šią konferenciją buvo pakviesta Trakų rajono policijos komisariato Prevencijos poskyrio vyr. specialistė Vlada Černienė, Trakų rajono PK Viešosios tvarkos skyriaus Prevencijos poskyrio viršininkas Tadas Burba, gimnazijos psichologė Asta Jakonienė ir socialinė pedagogė Jolanta Misiūrienė. Dalyvavo mokyklos jaunieji žurnalistai bei kiti 11-12 klasių mokiniai, kurie norėjo pareikšti savo nuomonę ar sužinoti, kaip apsiginti, ką daryti, jei užpuola žiaurus stipresnis.

Konferencijos pradžioje problemą iškėlė klaustukietė Beata Rajeckaitė (4c): kas skatina toki elgesį, kodėl žmonės gali taip žiauriai pasielgti?

Iš šalies atrodo, kad tai paprastas klausimas, į kurį galėtų atsakyti bet kas, tačiau mes į klausimą atsakome paviršutiniškai, nesigilindami. Pasak psichologės Astos Jakonienės, kiekvienam iš mūsų yra duoti vienodi jausmai. Su jais mes gyvename ir mokomės susivaldyti, bet ne kiekvienas

žmogus tai sugeba. Tas, kuris nevaldo savo pykčio ar agresijos, viską išlieja kitam žmogui, taip padarydamas neatitaisomų pasekmių, o kartais nevaldomas žiaurumas gali pasibaigti ir nekaltų mirtimi.

Pasisakiusieji suformulavo išvadą, kad didžiausią įtaką, ypač vaikui, turi šeima. Svarbu, kas vyksta šeimoje, kokioje aplinkoje gyvena vaikas. Gyvendamas smurtaujančioje

konferencijos svečių, ateina iš šeimos. Vaikai puikiai išsivina tai, ką mato. Jie mokosi ne iš to, ką aplinkiniai kalba, bet iš to, ką mato darant. Agresija yra išmoktas elgesys ir niekuo nesiskiria nuo bet kokios kitos įgytos elgesio formos. Vaikai, stebėdami artimų žmonių tarpusavio elgesį, elgesį su juo pačiu, formuoja savo požiūrį į gyvenimą. Paklaustas, kodėl jis netinkamai pasielgė, vaikas

čia gali padėti jį suvaldyti. Blogas elgesys, nevaldomos emocijos yra signalas, kad reikia pagalbos. Tinkamą pagalbą vaikui gali suteikti tik suaugusieji. Todėl suaugusieji (tėtis, mama, socialinė pedagogė, mokytojas ar kitas suaugęs asmuo) turi reaguoti į tą signalą kaip į pagalbos šauksmą. Įpusėjus konferencijai, visgi kalba pakrypo apie žiauriausią įvykį, kuris dar ir dabar neišeina iš

problemas reikėtų spręsti bendradarbiaujant mokytojams, tėvams, socialiniams darbuotojams, psichologams, visuomenės nariams, valstybei. Tik visiems dirbant kartu galima pasiekti gerų rezultatų. Mokytojams ir tėvams reikėtų aiškintis, kas sukelia vaiko agresyvumą, kokiomis aplinkybėmis jis pasireiškia. Negalima praleisti nė vienos smulkmenos, būtina aiškintis, kas išprovokavo vaiko įniršį.

Konferencijos pabaigoje išgirdome mūsų gimnazijos socialinės pedagogės Jolantos Misiūrienės patarimą, kaip mokiniai bent minimaliai gali sulaukyti žiaurumą. Pirmas žingsnis - reikia pradėti nuo savęs, elgtis tolerantiškai su kitais, sutramdyti tą žmogų, kuris nori smurtauti prieš kitą. Esant konfliktui, būtina kreiptis į suaugusį žmogų, nebūti abejingam ir nenumoti ranka.

Taigi, šiuo metu žiaurumas dažnai peržengia ribas, tačiau galima užkirsti jam kelią, tik tam reikia laiko ir kiekvienam bent truputį prie to prisidėti. Nors daugelis žmonių bepranadą viltį, tačiau jos vis dar yra. Kiekvienas turime saugotis ir padėti kitam, jei jis nelaimėje. Galime sakyti, kad žmogaus poelgiai priklauso nuo auklėjimo šeimoje. Supratome, kad visas viltis reikia dėti į šeimą, žiaurumą sustabdyti gali teisingas auklėjimas. Kiekviena šeima savo vaikui nuo pat gimimo turi skirti daug dėmesio ir supratimo, turi bendrauti, netoleruoti smurto.

Ieva Abramenkaitė, 3b

## Ar žiaurumas turi ribas?

aplinkoje, patiria psichologinių traumų, kurios sužaloja dvasią. Šeima vaikui - svarbiausias autoritetas, nes kokį pavyzdį mato iš tėvų, tokiu ir seka. Matydami, kaip jų tėtis smurtauja prieš mamą, vaikai išgyvena prieštarą jausmus. Tokios šeimos santykiuose nėra nei meilės, nei pagarbos. Matydami, kaip vienas jų mylimas žmogus skriaudžia kitą mylimą žmogų ir niekuo negalėdami padėti, vaikai jaučiasi bejėgiai, pradeda manyti esą smurto bendrininkai ir jausti kaltę. Visa tai daro įtaką asmenybės raidai, o pasekmes asmuo gali jausti suaugęs. Dėl smurto šeimoje vaikas savyje kaupia pagiežą ir pyktį. Neigiamos emocijos laikinai nustumiamos į pasąmonę, užslopinamos ir prasisiveršia vaikui užaugus. Taigi visi tie poelgiai, kurie pasiekia žiaurumą, anot

atsako, kad taip namuose elgiasi tėvai, seneliai ar kiti jam artimi žmonės. Vaikas, stebėdamas agresyvų elgesį, formuojasi nuostata, kad muštis yra normalu. Jis mano, kad jei smurtaus prieš kitus, taps reikšmingesnis, svarbesnis, jo pradės bijoti (mama juk tėčio bijo). Taigi, jei vaikas mato, kad šeimoje problemos sprendžiamos prievarta, jis perima tokio elgesio standartus. Nuo šeimos daug kas priklauso.

Konferencijoje buvo keliamas ir toks klausimas, kaip mokyklos aplinka gali padėti vaikui formuoti teisingą elgesį. Vis dėlto tam reikia daug pastangų ir užsidegimo. Anot Vlado Černienės, mokykla gali tik koreguoti, nes vaiko elgesys būna susiformavęs iki mokyklos. Mokykla tikrai nepakeis vaiko elgesio, ta-

galvos. Tai kaipgi mums, jaunimui, apsisaugoti, kaip elgtis panašioje situacijoje? Receptų nėra, tačiau keli patarimai, kuriuos išgirdome iš Vlado Černienės, mums tikrai pravers: pirmiausia, jei atsiduriame tokioje situacijoje, jei bando įsodinti į mašiną arba gatvėje bando prisikabinti, reikia labai garsiai šaukti, atkreipti kitų žmonių dėmesį. Jei šalia savęs turime kažkokį sunkų daiktą (tai gali būti rankinė), pasinaudoti juo ir smarkiai suduoti. Tokiems, kurie nori pakenkti, reikia sukelti "mini šoką". Jei situacija tokia rimta, patarimas būtų susivaldyti ir mąstyti blaiviai. Stengtis nepulti į paniką ir apgalvoti, kaip pasielgti teisingai.

Spaudos konferencijoje dar galvota, kaip sumažinti smurtą, agresiją tarp vaikų. Tokias

## Tas nelauktas jausmas pyktis...

Kiekvienam žmogui būdingos keturios pagrindinės emocijos, kurios yra duotos gamtos, lygiai taip, kaip yra duoti penki pirštai, dvi akys ir kiti mums visiems būdingi dalykai. Jos visiems puikiai pažįstamos, išgyventos ir jaustos tikrai ne vieną kartą, - džiaugsmas, baimė, pyktis ir liūdesys. Mes negalime pasirinkti, jausti jas ar ne, šios emocijos tiesiog yra ir aplanko mus tuomet, kai reikia. Šiame straipsnyje - apie pyktį.

Daugelis žmonių pyktį vadina negera arba neigiama emocija. Norėčiau paprieštarauti, nes iš tikrųjų nėra gerų ar blogų jausmų, jie tiesiog yra. Žinoma, juos išgyvendami, jaučiame skirtingus pojūčius. Pavyzdžiui, pykdamas žmogus įsitempia, pasikeičia veido spalva, antakiai būna suraukti, atrodo, kad kumščiai susigniaužia patys, pakyla balso tonas, smarkiau plaka širdis. Net nesakant matyti, kad jis pyksta. Kaip tik dėl tokių nemalonių kūno pojūčių daugelis linkę pyktį slėpti, dangstyti jį kitais jausmais ar apsimesti ir nepastebėti, kai pyksta kiti.

Pykstame nuolat ir tai normalu. Pykstame ant savęs ar kitų žmonių. Pykstame ant nepalankiai susiklosčiusių aplinkybių ar sunkumų, kurie kliudo įgyvendinti norimus pokyčius ir pan. Tačiau pyktis yra vienintelis jausmas, kuris kelia didelę grėsmę aplinkiniams ir sau. Kai žmonės susiduria su pykčio prieplaukais ir neišmoksta jų tramdyti, tuomet kyla grėsmė aplinkinių žmo-

nių sveikatai ir, žinoma, savo sveikatai. Kai mes supykstame ant konkretaus žmogaus, instinktyviai ky-la agresija - noras suduoti, įspirti, sužeisti kitą. Žinoma, taip reaguoti negalime į kiekvieną, kuris sukelia susierzinimą ar nuliūdina. Įstatymai, socialinės normos ir asmeniniai įsitikinimai riboja mūsų pykčio išreiškimą. Uždrausti sau pykti niekas negali, tačiau galime išmokti valdyti savo pyktį lygiai taip, kaip išmokstame bet ką kitą. Išreiškimas, slopinimas ir nusiramėjimas - trys pagrindiniai pykčio išreiškimo keliai. Sveikiausias būdas yra išsakyti pyktį (ne agresyviai). Turime tiesiog garsiai įvardinti, ką mes jaučiame ir kodėl. Tarkim: "Aš pykstu, nes tu mane neteisingai apkaltinai." Išreiškdami jausmus neturėtume būti reiklūs ir įžūlūs, privalu gerbti save ir kitus. Pykčio slopinimas arba užgniauzimas yra nesveikas pykčio valdymo būdas, nes jis žaloja mūsų sveikatą. Slopinamas pyktis sutrikdo mitybos eigą, iš to labai dažnai ky-la galvos skausmai. Sakoma, jei skauda galvą, pagalvok, ant ko pyksti.

Žmonės nuo seno žinojo, kad pyktis sukelia ligą. Tai matyti ir iš kasdienės kalbos - posakių, kuriuos dažniausiai išgirstama iš senelių: nuo pykčio skrandis prakiuro, sprogti iš pykčio, susuko pilvą iš pykčio, mirtinai supyksti, iš pykčio išbalo kaip popierius, iš pykčio raunasi plaukus, iš įsiučio kraujas trenkė į galvą, putoja iš pykčio, galima sprogti iš pykčio, reikia nuleisti

garą, tai jam dar atsirūgs, net plaukai šiaušias, tulžis sukilo, nuryti apmaudą, širdis sprogti iš įniršio ir kt.

Kaip bebūtų, reikia išmokti tvardyti pyktį. Dažnai tai, kas verčia mus sprogti iš pykčio, kitą dieną tik kelia nuostabą. Žmogus automatiškai yra linkęs nuolat pykti ant tų pačių dalykų.

Atrodo paprasta - viskas, ką reikia padaryti - vengti to, kas jums sukelia pyktį. Tačiau ne visada tai pavyksta. Patarimas: su savimi nešiokitės užrašų knygutę, kurioje užrašykite Jums pyktį keliančias situacijas. Užsirašykite kiekvieną pykčio atvejį. Vėliau išstudijuokite savo pykčio dienas ir išsiaiškinkite, kas Jums sukelia pyktį. Taip galėsite numatyti pykčio prieplaukus ir jų išvengti. Taip pat pagalvokite, kas jums geriausiai padeda nusiraminti. Vieniems reikia pabūti vienumoje, kitiems padeda namų tvarkymas, indų plovimas, tretiams - pasivaikščiojimas, sportas ir kiti dalykai. Be to, galima treniruotis pakeisti mintis, atitraukti dėmesį, tam yra įvairiausių pratimų. Geriausia, ką galime padaryti, kai jaučiame, kad tikrai labai stipriai supykome, - kuo greičiau pakeisti aplinką: išeiti į kitą kambarį, išeiti į lauką ir ten kurį laiką pabūti. Tai reikalinga dėl to, kad tuo metu neįskaudintumėte aplinkinių.

Taigi, pykti yra sveika, kai mokame tinkamai pykti.

Asta Jakonienė, psichologė



Piešiny.





# Gimnazijos gyvenimo kronika



**Rugsėjo 2 d.** - Mokslo ir žinių diena. Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos vidiniame kiemelyje vyko šventė: aidėjo muzika, dainos. Pakiliai nusiteikusius mokinius ir mokytojus sveikino gimnazijos direktorė Elvyra Janušauskienė, Seimo sveikatos reikalų komiteto pirmininkė Dangutė Mikutienė, rajono savivaldybės administracijos švietimo skyriaus vyriausioji specialistė Regina Žukienė, Trakų seniūnas Kęstutis Vilkauskas.

**Nuo rugsėjo 3 d.** iki spalio pabaigos bibliotekoje laukia paroda Simonui Daukantui. Spalio 26 d. sukako 220 metų, kai gimė šis istorikas, švietėjas, tautinio atgimimo žadintojas.

**Rugsėjo 11 d.** vyko mokinių tarybos rinkimai, kandidatais bandomajam laikotarpiui išrinkti Jonė Nortkutė, Jovita Karpovičiūtė, Silvija Jankūnaitė, Vilius Grigaliūnas.

**Rugsėjo 12 d.** 11-12 klasių mokiniai ir mokytoja B. Paltanavičiene važiavo į Vilniaus "Vingio" kino teatrą, žiūrėjo filmą "Laiškai Sofijai". Plačiau - šiame "Klaustuko" numeryje.

**Rugsėjo 12 d.** mokytoja Rasa Kondrotienė su penktų - šeštų klasių mokiniais važiavo į Aukštaitijos nacionalinį parką.

**Rugsėjo 23-27 d.** mokytoja Jūratė Budvydienė su jauniausiais gimnazijos mokinukais (5c kl.) ren-

gė projektėlius - susipažino su Europos valstybėmis ir kalbomis. Europos kalbų šventės metu parengė standą apie Škotiją, o savo anglų kalbos kabinete pasidžiaugė spalvingais darbais, grupių projektais ir rašiniiais apie Lietuvą, Prancūziją, Ispaniją, Italiją.

**Rugsėjo 23 dieną** 7a klasė su savo auklėtoja Kristina Kareiviene buvo ekskursijoje Bražuolėje, pasikrovė teigiamų emocijų bei linksmai ir įvairiai praleido laiką dažasvydyje "Ugnies linija".

**Rugsėjo 24 d.** vyko rajono rudens krosas. Plačiau - šiame "Klaustuko" numeryje.

**Rugsėjo 24-28** - Europos kalbų savaitė. Plačiau - šiame "Klaustuko" numeryje.

**Rugsėjo 26-osios** vakarą Trakuose, kavinėje „Lidana“, vyko intelektualus žaidimas „Protų kova“, kurį organizavo Jaunimo organizacijos DARBAS Trakų rajono skyrius. Daugiausia taškų surinko ir pirmąją vietą laimėjo mūsų gimnazijos komanda „Protonautai“.

**Rugsėjo 26 d.** mokytoja Rasa Kondrotienė su 5a klase važiavo į kukurūzų labirintą.

**Rugsėjo 26 d.** gimnazijoje vyko spaudos konferencija tema "Kaip sustabdyti žiaurumą". Plačiau - šiame "Klaustuko" numeryje.

**Spalio** mėnesį gimnazijos ben-

druomenė paskelbė lankomumo mėnesiu.

**Spalio 1 d.** vyko Lietuvos Respublikos Konstitucijos egzaminio I etapas. Jame dalyvavo 95 Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos mokiniai. Sveikiname nugalėtojus: 5-7 klasių grupėje - Ernestą Narbutą (7b), Simoną Gruodį (7b), 8-9 klasių grupėje - Augustiną Janutaitį (8d), Rugilę Lietuvnikaitę (Ib), III-IV klasių grupėje - Patriciją Kalvytę (IIIId), Kotryną Visockytę (IVd), Ievą Luškevičiūtę (IVd).

**Spalio 2 d.** vyko projektas "Draugystės tiltai sujunkime istorijos krantus". Projekte su 11 klasių mokiniais dalyvavo mokytojos Ingrida Matijošaitytė ir Jurgita Čekatauskaitė.

**Spalio 4d.** - savivaldos diena. Šauniai buvo paminėta Tarptautinė mokytojų diena. Lyg tikrame kaime mokykloje galėjome pajusti šieno kvapą, išsvysti "kaimiškas" muštynes. Dvyliktokai pasirošė ištis puikiai. Be to, gimnazijos pedagogus sveikino mokytojos Rimos Giedrienės paruoštas duetas iš 6a klasės - Dovilė Batarlaitė ir Kornelija Tučinskytė. Mergaitės dainavo dainą "Išdykėlė mama". 8b klasės mokinė Tūnė Balčiūnaitė atliko dainą "I Feel good" ("Aš jaučiuosi gerai"). Plačiau apie Mokytojų dienos šventę - šiame "Klaustuko" numeryje.

**Spalio 4 d.** 3a klasės mokiniai su auklėtoja Danuta Budorina važiavo į Bražuolę, emociškai praleido laiką dažasvydyje.

**Spalio 4 d.** 8d klasė su auklėtoja Sigitą Zalitiene vyko į Keistuolių teatrą "Škac, mirtie, visados škac..."

**Spalio 4 d.** Loreta Makarevičienė su 7d. klasės mokiniais Edvardu Ladanovski, Vita Karpovičiūte, Dovile Misevič buvo pakviesti į seimą, į respublikinio konkurso "Mes piešiame Armėniją" baigiamąjį renginį. Mūsų mokinių piešinyms buvo atrinktas ir pateko į išleistą knygelę "Piešiu Armėniją". Šią knygelę galima pavartyti mūsų mokyklos bibliotekoje.

**Spalio 5d.** 11-12 klasių mokiniai Trakų pradinėje mokykloje vedė pamokas pradinukams. Ta diena paliko neišdildomą įspūdį visiems jauniems mokytojams.

**Spalio 10 d.** 6c ir 7d klasės su mokytojomis Marija Suščinskienė, Danuta Debesienė ir Ana Valančiauskienė aplankė Trakų laivą Vytinę, dalyvavo edukacinėje programoje.

**Spalio 10-13 dienomis** mokytojos Loreta Krinickienė, Sandra Valentienė ir Vidmantė Kalvaitienė su 6-10 klasių mokiniais lankėsi Krokovoje, Veličkose, Zakopanėje. Plačiau - šiame "Klaustuko" numeryje.

**Spalio 17 d.** vienuoliktokai su

mokytoja B. Paltanavičiene buvo išvykę į edukacinę ekskursiją "Vilniaus barokas".

**Spalio 18 dieną** mokytoja Sigitą Zalitiene su 6b klase lankėsi planetariume.

**Spalio 22 d.** gimnazijoje vyko susitikimas su Vilniaus technologijų ir dizaino kolegijos atstovais. Dalyvavo 4 klasių mokiniai. Susitikimą organizavo UK (ugdymo karjerai) koordinatorės Agnė Sadzevičiūtė, Laima Lukšienė, technologijų, dailės, muzikos mokytojai.

**Spalio 23 d.** gimnazijoje - gimnazistų krikštynos.

**Spalio 24 d.** LAMABPO paskaita. Dalyvavo 3-4 klasių mokiniai, Trakų rajono UK koordinatoriai, konsultantai. Organizuoja UK (ugdymo karjerai) koordinatorės Agnė Sadzevičiūtė, Laima Lukšienė bei 3-4 klasių vadovai.

**Spalio 25 d.** gimnazijos vardadienio šventė.

**Spalio 29 d.** fizikos mokytoja Elena Šišenina su mokiniais E. Reut (3d kl.) ir K. Visockyte (3 d kl.) dalyvavo respublikinėje konferencijoje „Gamtamokslinis eksperimentas mokykloje: patirtis, problemos, perspektyvos“, dirbs sekcijoje „Eksperimentinė veikla- mokinių bendrųjų kompetencijų formavimo si veiksnys“.

*Ieva Abramenkaitė ir Jolanta Tarasevičiūtė, 3b*

## Rudens krosas

Kiekvienais mokslo metais vyksta rajono "Rudens krosas". Šiame šios varžybos vyko rugsėjo 24d. prie Lentvario ežero, kalvotoje vietovėje. Trakų Vytauto Didžiosios gimnazijos mokiniai į varžybas išvyko ankstų rudens rytą. Dalyvavo greičiausi ir išvermingiausi gimnazijos bėgikai. Kartu su mumis vyko kūno kultūros mokytoja Liudvika Tichonova.

Susėdę į mokyklinį autobusiuką, pajudėjome Lentvario link. Autobuse linksmai išsidalinome numerius, mokytoja paskirstė bėgimo distancijas. Net nepastebėjome, kaip atvažia-

vome į varžybų vietą. Visi draugiškai bėgdami apšilimą išbandėme varžybų trasą. Gerai apšilę, stojome į startą. Po finišo nugalėtojus ir prizininkus apdovanojo medaliais, kuriuos įteikė ir pasveikino Trakų Kūno kultūros ir sporto centro pavaduotojas Jonas Liesys. Smagu, kad krose galima išbandyti savo jėgas tarp geriausių rajono bėgikų.

Vienuolika mūsų gimnazijos mokinių į Trakus parvežė net aštuonis medalius! Sveikiname visus dalyvius su iškovota komandine antrąja vieta, rungčių nugalėtojus ir pri-

zininkus! Pirmąsias vietas iškovojo: Greta Kliševičiūtė (6a, 1000m.), Gintarė Karlonaitė (1a, 1000m.), Aurimas Stasiulionis (3d, 3000m.); antrąsias vietas: Augustinas Vainauskas (6a, 1000m.), Lukas Lukoševičius (8a, 1000m.), Justinas Zagurskas (4d, 3000m.); trečiąsias vietas: Alanas Žuromskis (2b, 1500m.), Vidmantas Karpičius (2a, 3000m.); ketvirtąsias vietas: Žydrūnas Šatavičius (4d, 3000m.), Eleonora Kišeniova (6a, 1000m.), Nerija Kairytė (5b, 500m.)

*Gintarė Karlonaitė, 1a*



Rudens kroso dalyviai su mokytoja L.Tichonova.

Tarmių metams skirtą savaitę (lapkričio 25 - 29d.)  
VYKS gimnazijos bendruomenės narių (mokinių, jų tėvelių, mokytojų, darbuotojų),  
**GEBANČIŲ KALBĖTI TARMISKAI, VARŽYTUVĖS**  
(deklamuoti eiles, pasakoti, dainuoti, vaidinti).  
Pageidaujantys dalyvauti turi iki lapkričio 22d. užsiregistruoti 304 kabinete.

*Varžytuves vertins trijų žmonių komisija. Kriterijai: tarmės grynumas, originalumas, meniškumas, šmaikštumas, artistiškas, puiki nuotaika.*  
Tarmių savaitės rengėjai

### Nepriklausomo Trakų Vytauto Didžiojo gimnazijos laikraščio "Klaustukas" redakcija:

Redkolegija: "Klaustuko" vadovė Birutė Paltanavičienė, Ieva Abramenkovaitė, Jolanta Tarasevičiūtė, Beata Rajeckaitė, Daumantė Verseckaitė, Giedrius Saulėnas.

Adresas: 4050 Trakai, Birutės g. 48. Tel. 55671, 55672.

2 spaudos lankai. Maketavo ir spausdino UAB "Ukmergės spaustuvė", Vasario 16-osios g. 31, 20131 Ukmergė, tel. (8-340) 63557. Tiražas 100 egz. Užs. Nr. 227.

Jaunųjų žurnalistų mintys gali nesutapti su "Klaustuko" vadovės mintimis.